

Pierre LAFITTE jaun agurgarriari
Ustaritz

One adiskide maite: Arpegiz ez zaitut ezagun, bai osteria idatziz, zure liburuetan sinbat irakurria bai-nozu. Arpegiz be ia ezagutzen zaitut Euskaltzaindiak azkenengoz Donostian izan eban batzarrean; an nintzan, ba, baña dei nai-ta-ekzo bat izan neban Bilboratzeko, ta nire nai leiala ezin bete. Besteren baten izan bearko.

Alan be, baleiteke onezkero zure belarrietara be eldua izatea esku artean dakartan lanaren barri. EUSKAL MILA OLERKI ONENAK batzen diardut. Lan ori oso aurrerata daukat; xeetasun batzuk izan ezik, beste guttia amaitua dot. Gauza ederra benetan. Zuk be ba-dituzu era ta antzeko lanak, Eskualdunen Loretegia, Kantuz, Errepikan, ta abar. Ba-dakizu, ba, zelako lana dan. Zenbat poz eta atsegin artzen dauan gure biotzak, asaba zarren esan, supita, atsotitz, biozkada ta adimen-zitu ta ale sakon goxoak jasoz.

Lan su argitara orduko ortik osteratxo bat egiteko asmuz nabil; baña bien bitartean, mesedetxo baten eske natorkizu. Arazo zoragarri au ez da noski batek bakarrik osotu bear dauana, askoren artean baña. Ona zergaitik mesede ta laguntasun au.

Iru zatitan banatu dot neure lana: 1) OLERKI ZARRAK (lau sail emen: maite-leloak, irri ta aldarte, gudu-otsak, jainkotiak); 2) LAU GIZALDI: XVI, XVII, XVIII, XIX; 3) GURE MENDE, au da, 1900'garrenean asi ta gaur arteko olerkarien neurritzik onenak. Guztiz mila, ez gelago ez gitxiago.

Olerki zarretan orkoak zarie txapeladun, bai Lapurdin, bai Zubemun bai Be-Naparroan; bikain zoragarriak oro. Baita gerora be, asko ta onak. Ba-dot sail galanta: Etxepare, Oihenart, Etxeberri, Etxahun, Hiribarren, Becas, Elizalde (Zerbitzari), Zalduki, Decrpt, Mendibil, Zelhae, Gibert, Artxu, Goietxe, Ibargaraye, Elizanburu (Sababerri), Berjes, Begat, Lande-rrerete, Otxalde, Ligeix, Dr. Larralde, Harluxi (Darrupe), L.Leon, Ibarrart, Manex Etxamendi, Ithurralde, Argibide, Barbier, Bordaxuri, Mendiage, TTipi, Paristarra, Nabarro, Xalbador, Aintzibure, S.E., Oxobi, Dogdson, Vinson, Duvóñán, Garazi, Erdurre, P.Zaharriburi, Piarres, Zedarra, Joantegi, M. Elizanburu, Erramuzpe, t. a.

Ta zuri eskatzen dautzudan mesedea auxe da. Olerkari bakotxaren atarian xeetasun oneik ezarri nai neukez: Noiz ta nun jaio ta il zan, zer ikasi eban, zer argitaratu, ta abar; au da, zeuk Euskaldunen Loretegian jarri zenduan antzera, zertxobait, irakurlearentzat zurpergai. Askorenak ba-ditut, baña beste askorenak ez. Eta ortik gai oneitan jakitunen zanean ezkerro, lagundu egidazu, arren, arazo onetan. Eskerrez nagokizu oraindik.

Eskualdun Kantaria Dr. A. Goyenetxek argitaratua esku artean dot; bertan ditugu izen oneik: Dr. Larralde, Elizalde, Harluxi, Harrazpi (Becas) Manex Etxamendi, Nabarro, Aintzibure, Xalbador, Manderretxe, Argibide, Darrupe Harluxi (bardin ete Harluxi?), Paristarra, Baita KANTUZ be, zeuk argitaratua, oso ederto noski; emen datoz, Mendiage, Zerbitzari, Ithurralde (zeu ete zaitut, P.Ithurralde Kantunen egilea?), L.Leon, Begat, (D) Ibarrart jaunatzaz zeuk egindako lana emen dot, Otxalde (Joanes Oxalde bat ete?), Bordaxuri, TTipi, S.E.; ba-ditut euron beste olerki batzuk be GURE HERIA tik jasoak, baña eurretaz xeetasun gitxi. Gaurko naikoa oneikaz.

Urrengo baten itanduko dautzut oneitzaz: Artxu, goietxe, Ibergaraye, Berjes, Garazi, Erdurre, Zaharriburi, Piarres, Zedarra, Erramuzpe, t. a. Oneik batzuk GURE HERIA datoz. Ba-dira or bertsolari punterengoak be: Xanxo, Arrosagarai, Manex Apezena, Zubiat, Etxarren, Goianetxe, Larralde, Kapdebille, Mattin Irabola, Ligeix, t. a. Ba-ditut guzti onein xeetasun asko, batez be, UN PEUPLE QUI CHANTE J.Ithurriague jaunaren liburuan.

Mila esker barriro zeuk bialtzen daustazun guztiagaitik.
Baita gura neuke jakin Oxobi jaunaren zuzenbidea.
Baita gura neukez euki zuere Errepikan, Eskualdun xorittoen
Kantuak, Monzon jaunaren URRUNDIK (ba dozu, bestelan ez), Murtuts eta
bertze, P.Ithurraldena, ta zeuk zuzentzen dozun HERRIA asterokoa. An-
txiñatik nengoan arpidetzeko; ona gure zuzenbidea: PP.Carmelitas,
Larrea-Amorebieta-Bizcaya-España. Liburu orreik ordaintzeko-ta, aituko
gara.

Gaurkoz naiko. Agur, ba, ta agindu nai dozuna,

Onaindia tar jakoba ni

Redmeldaia

Piarres LAFITTE jaun agurgarriari
U z t a r t z e n

Agur, ene Aita maite: Ta ilabete ortik alde nebala, ta oraindik be ixil-ixil; onezkeo nigatik gaizki esaka zaukadaz, baiña parkatu, oso lanpetuta ibilli naz, ta ezin nai neban guztia egin. Gaur, ostera, or doakizuz letratxu oneik, poz ta eskarron-ezaugarritz bete-beterik.

Or igaro **hebazan** egunak ez ditut errez aitzuko; ain leku zoragarrian eta ain ondo tratuta, gela ona, jateko ona, lagun arras onak, beti be irriparre gozoax ezpanetan zutela. Eskerrik asko guztiai, zeuri, Erretore jaunari, Jean Batista Bascaus erakasle jaunari, egunero Meza esateko jantziak uzten eustazanari, ta abar. Onezkero zure eskuetan izango dira, lengo baten igorri neutzuzan Iru EGUTEGI: bata zeuretzat dozu, bestea Erretore jaunarentzat, eta irugarrena Jean B. Bascaus irakaslearentzat. Zelan edo alan neure eskar ona irurai batez be erakusteko.

Etixerunzkoan, Baionan egon nintzan HERRIA'ren irarkoletan; an ibilli nintzan zure billa, baiña ez zindudazan aurkitu. Gaua ango Seminari nagusian emon neban; an be ondo baiño obeto artu ninduen. Gero Biarritze'n eta Donibane-Loitzun'en egon nintzan gure agintari jaunakin. Donibane'n ordaindu neban, Txomin Onaindia jaunari, urteko HERRIA'ren arpidea. Onezkero bidaliko eutzun nik emon dirua. Zuzenbidea aldatu Amochareta ordez AMOREBIETA. Bestela, ederki eltzen yat astero-astero.

Olerki-liburua ba-doa aurrera. Itzaurrea egunokaz amaitu dot, eta baimenak lortutakoan berealaxe eroango dot irakolara. Ta laster izango dogu liburu eder au nasai-nasai irakurteko erea. Artu nebazan L.Leon apez jaunak igorritako alegi-pilloa. Eskerrik asko, ikusten dozunean.

Agur, lagun maite, ta agindu Jelpean beti.

Aita Santia go Onaindia

†
J. M. J. T.

PAX CHRISTI

PP. CARMELITAS

EIBAR

TEL. 466

—

(Guipuzkoa), 1954-XI-13'an

P.Lafitte Apez agurgañiari
Uztaritze'ra

Agur, ene lagun maite:

Ez zaitut ahantzia; ez orixe. Luzaro egona naiz zuri zerbait idaztekotan, xeetasun batzuk eskatuaz, baiña asti gutxi, alajaña.

Gaur, ordea, emen duzu nere au. Ba-noa aufera nere lan aundian: "Mila euskal olerki eder" liburua laster dugu amaitu. Oraintxe diardut gure mendekoakin, or aldekoakin noski. Mesede tipi bat eskatzen dizut orai. Etxahun gaztearen olerkirik ez dut batere, zuk Errepikan argitara emanniko laburra ezik. Besterik ez al dduzu or? Eta bere bizitz-beñirik, nun sortu ta abar? nahi nituke. Ezer jartzen ez baldin badut, samurtu egingo zait...

Eta beste oiek, gure astekari eder HERRIA'k egindako batzaldira aurkeztu ziranenak? Pozik artuko nituzke, bai eta bilduman ezafi ere. Bidaliko ote? Añen, ar zazu oñen ardura; oneik igofi: Bidegain, Itzaina, Amerikanoa, Maitia apeza, Oxandabaratz, Mafuxket Amerikanoa, Soulé ta Soudre, Bakotxaren bat bakañik, eta laburak. Baita euren bizitz-xeetasun zerbait ere, ba-dakizu beintzat. Eta beste ori, Herria'n idazten duan Pimpili ori nur dugu? Oñen zerbait eta nur dan igortzen ba'didazu, milesker biotzez

Egubefi-alderuntz salgei izango da liburu au, ta ale bat igoñiko dizut berealaxe. Agur, ba, bitartean; zeurearen zai naukazu,

Maria Antia E. Apez

J.M.J.T.

Lafite'tik, 1962-XI-30'an

Pierre Lafitte apez jaun onari
B a i o n a ' r a

Agur, ene adiskide maite!

Emen duzu au, lendarbizi zuri esker ona erakutsi naiean. Oin ederki ibili gñan ortik joan udaran! Eta zure maite-erakutsiak azkengeak izan ziran guretako. Milesker guziagatik, merezi bait duzu. Bai ta eskefak eta zorionak eman beafean naukazu zuk txintxo dagizun lanagatik, ots, HERRIA'ren bitartez dagizunagatik. Mugaz emendik ere gogoz irakuntzen dugu asteroko txanbelin ori. Segi ofela.

Bai ta inguruan dituzun oiek zuzpertz ta sustatu ere. Lan edera noski! Or ba-zerate lagun talde galanta euskera alde lan egiteko, or izan gñanean ikusi genuenez. Oso ederki. Gure deputaduak ere zerbait osatuko Paris aldetik. Ez dira mutil kaxkafak! Ea guzian indafak bildu ta alkarturik zerbait dagigun iltzeaz daukagun izkera maite au biziz ateratzeko, batez ere gaurko zigofaldi ertun ontatik.

Emen ere ba-da kezka ta egon-eziña, geure gauza ta arloeri buruz. Ezta ezaugafi ta zantzu txafa. Bego luzaro ofla, ta kezka ba-dakizu zerbait dakar: ur geldiak atsa; ibili dabilenak, ordea, egafia iltzen digu, balio dulako. Aste ontako zenbakian argitara duzu Bilboko gazte oien idazki ori; nire ustez, ez du batere garantzirik etabaida ofek. Aresti'k berak nau duna esan oi du, ta iñork erantzuterik laket ez. Baiña etabaida sortzean, iñori ukutzen dakigun bezala, iñoren eztenkadak eramaten ere jakin bear. Ta ofek ez daki nunbait. Ofek egin bear duna da euskera obeki ikasi, aren ezkutu guziekin jabetu. Baiña ez du olakorik egingo, arlote xamafa dalako: beti etabaidan ekin beafean, lan egin bear luke goxo-goxoki.

Gai'erantzekoan, emendik ere lan ba-dagigu, zerbait poxi bat bederen. Baiña gizon bat daukagu ixil-zilo: gure ORIXE maixua. Ezazu ifirik ezpain-puntan! Maixu dugu bai gauza askotan, bai ta maxio-sailean ere. Ta aren oroitzapena aantz-leizan utzi nai ez-ta, ona zer asmo, xede edo erabaki artu dugun enengo euskaltzale talde batek: aren biografi antzeko bat osatu. Azi samafa. Ona nolatan: 1) Aren bizitza (bere loba Aranalde'k), 2) Orixe gizon (Etxaniz), 3) Idazle (Andima), 4) Euskeratzaile (Gastelu), 5) Izkera-zale (M. Oyartzabal), 6) Jakinzale (Zaitegi), 7) Euskaltzain (Mitxelena), 8) Olerkari (A. Onaindia), 9) Doñu ta olerki-neurkera (M. Lekuona), 10) Lizardi ta Orixe (Labayen), 11) "Euskaldunak" (Mokoroa), 12) Itzorkunlari (A. Muxika), 13) Mistiku (A. Lino), 14) Aren barne-bizitza (A. Villasante), 15) Maxiolarari (P. Lafitte), 16) Azken-iritziak (Zeleta). Zer deritzaizu?

Izentatuko auek gertu dira bearen lana osatzeko. Eta zuk? Zuk ere, nik uste, egingo didazu zeurea. Ezta alan? Zuk ongi dakizunez, maxiolarari pofokatua izan genuen Orixe. Bai jesuita zala, gero Euzko Gastedikoekin Bilbao'n, Euskaldunak idaztean, Aitzol jaunarekin, or bizi izan zan aldian, Aita Ufütia, Madina ta abar aizatu zitun, baita Euskaltzain befiak eta abar. Zuk ongi ezagun zenun. Baiña batez ere GERNIKA'n eta EUKO-GOGO'A'an agertzen digu maxio-zaletasun ori (ezin deitu noski zalekeria). Lan ederfa egingo duzu, alderdi oftatik Orixe zanari begiratu.

Lanaren luzeera: sei-zortzi folio tarte birekin. Epea: iruifabete. Ta gero lanak neuri igofri.

Eta beste lan ura? Orko olerkarien lanik oberenak? Ez aitzu ofekin ere. Edo esan neuri nun dauden, eta neronek egingo dut aldaket.

bitartetik agurtzen zaitu, Aita Onaindia

J.M.J.T.

Larrea'tik, 1963-VI-11'an

P.Lafitte apéz jaunari
B a i o n a 'n

Ene adiskide maite:

Ar zazu lendabizi ene agur bero samufa, merezi
duzulako. Osasunez ba-dakit ongi zabiltzana ta euskeraren aldeko lan-
gogoz oso pofokatua. Ezta artobero usai: txalogafi zera egiazki.

Igazko Egubeñi aufetik idatzi nizun mesede bat
eskaturik. Egiña ote duzu? Mesede ori au zan: Orixe zanari buruzko lan-
txo bat, bere omenaldi-libururako. Liburu au ogei batek, euskal idazla-
ririk onenak osatuko dute. Zuri bezala idatzi nien aieri ere, ta batzuk
erantzun didate, beste batzuk ez oraindik, baiña ba-dakit lanean ari di-
rana. Eta egunak auera dijoazki, ta datoñen buruilaren azkeneruntz, Mi-
kel donearen jai inguruan, Tolosa'n jai eder bat antolatu nai dute Orixe
goretsi ta aren oroitzapena piztu-aziaz. Garai ortarako nai genuke libu-
ru ori argitara ematea, lengoan Labayen jaunak esan zidanez. Igofi ei-
dazu, beraz, egin duzuna. "Orixe maxiolari" zan zure lepo utzi nuen arloa.

Beste mesede bat. Ba-dakit oso lanpetua zabiltz-
la, baiña egingo didazu au. Enbeita'tar Kepa oleskari aundiaren bertso-
bilduma egiten ari naiz, ia bukatua dut: 364 bat olerki guztiz. Orko sa-
riketa baterako ere egin zitun bertsoak eta saria irabazi: gudararte e-
txean zeukan diploma bat "Baztan'go ujola" zala-ta egin zuen olerki bate-
gatik irabazia. Eztut olerki au iñundik ere aurkitzen. Baiña aztafenik:
Euskaleñiaren alde'k onela dakar (obeki Euskal-Esnalea'k) bere 1914'ko
garagariñaren zenbakian, 147 grn. ofialdean: Izneurti-batzaldia: Abadie jau-
nak asi zituan euskal jaiak auera eramateko izendatua dagon batzafeak,
agertu erazi ditu aurtengo izneurtuen batzaldirako gogoan eduki bear di-
ren arauak: Ona emen: 1) 1914'ko batzaldia Iholdi urian egingo da, uri arta-

ko zaindari-jaiak izan diran egunetan. 2) Izneurtuen gaia au izango da: 1913'ko
ujolak Euskal-Erriari (Baztan eta Nive-ibaletan). Izneurtu oek bidalduko dira Ba-
tzararen etxera, Bayonne, rue Bougneuf, 69, datofen da gonilaren 15 baño lenago. I-
rurorogi lefoz gora ezituzte izan bear izneurtiak."

Auxe da or irakurten dana. Ta Enbeitak irabazi zun saria; bere etxe-
an bai zeukan ofen diploma polita, aren emazteak esan zidanez. Emengo eguneroko
ta aldizkariak aztertu ditut Aita Lino Akesolo, Euskaltzain befia lagun dutala;
baiña ezugu ofen lofatzik ere izan. Orko Eskualduna n argitaratu zan apika? I-
kusi egizu, mesedez. Eta or arkitzen baldin ba' duzu ta neri igoñi, biotz-biotzez
eskertuko zaitut. Baita ofela egin ezta ere...

Zurearen zai naukazu, maite.

Zu ezpaitzera onerantza etortzen, neroni ofa (datofen aguztuan edo)
oferaiño iritxi arte.

Xamurki besarkatzen zaitu,

Rita Mañandia

JHS

Larrea-tik, 1975-12-15'an

P.Lafitte jaunari
Uztaritze

Agur, adiskide maite:

Eguberri egunak gain dirala-ta, ar zazu nere zorion agurrik kartzuena. Osasuna ta pakea opa dizut batez ere egun oietan. Ondoren, mesede ttipi baten esker natorkizu, egingo didazun itxaropen goxoz.

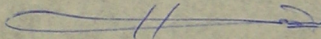
EUSKAL LITERATURA ba doa aurrera: laugarren alea inprentan dut; baiña zerbait falta zait oraindik, mugaz or aldekoen xeaztasun batzuk. Auek, adibidez:

1) Daranatz, noiz jaio zan ezin dezakegu jakin?
2) 1936 aurretik or azaltzen ziran eguneroko ta aldizkarien berri pixkat euki nai nuke, aipatzeko aña beintzat: "Gure Herria", "Eskualduna" ta abar. "Herria" geroagokoa dugu, ta orren aipamena, zeatzagoa, bostgarren alean egingo. Zeuk dakizun bezala eginda, oien berri pixkat nahi nuke aipamen ori egiteko. Bakoitzetik kuartilla bat, esaterako. Zeuk dakizuna bakar-bakarrik.

Ale ontarako ortik dauzkadanak auztekek dira: Daranatz, Pedro Garmendia, George Lacombe, J. Jaureguiberri, Albert Leon -noiz jaio ote zan au?-, P. Lhande, H. Gavel, J. Ithurriague, J. Etxepare, J. Elizalde, Leon Lassalle, Leon Leon, Mons. Mathieu, C. Tournier, S. Arotzarena, P. Duhour, Abate Xorko, "Espil", Dominique Saubelet... Besterik, 1965 baiña leen ja iota?

Igandez Donibane-Garazi'n izango naiz. An elkar iksuko Biotz-biotzez,

Aita Anairdier

JHS

Larrea, 1979-1-26

Aita P. Lafitte agungarriari
Ustaritz

Agur, adiskide on!

Emen duzu beinola erran nizun liburua, V-garren EUSKAL LITERATURA alea. Bertan daukazu zure bizitzatik eta euskal lanetatik zerbait; merezi zenun aine ez, baina tira zerbait!

Dari VI-garrena idazten ari naiz. Eta beinola zuk erranaz gogoratutik, mesede bizi bat eskatzen dizut apalki. Hor inguruko idazleak ere merezi dute zabalki adierazten ematea: Lapurdiko, Baxenabarreko ta Zuberoak. Ez ditut gehiegi ezagun, tamalez. Oraingo mendekoak, 1904- ik 1925-raiñokoak sartuko ditut; hori da behintzat nire asmatan. Hauek dauzkat aukeratuta: J.-B. Lertxundi, P. Bordazarre, P. Narbaitz, Marzelin Hegiapal, G. Eperre, J. Babaki, J. Alzorandi, P. A. Dony, P. Larzabal, Eguenio Goinetxe, André Ospital, S. Erramuzne, Iratzeder, Fernando Aire, T. Ultrurri, M. Labeguerie, P. Charriton, J. Etxeberri, E. Bidegain, Andiaza-bal. J. G. Haritschelhar, Etxekapar, J. P. Mirande, urte hoién barruan sortuak.

Gehiago ez ote ditugu? Hau zure eskuetan jartzen dut.

Baita jakin nahi nuke "Herria"-ren ixoria guzia ere. Lehenagoko Eskualduna, Gure Herria ta ohiena, egin nuen zerbait, baina zer gutxi noski. "Herria" bizitza luzekoa degu, eta eder-ederra. Merezi du, beraz, aipamen luze bikaina. Badira bertze batzuk ere, "Ezkila" ta gure lehenngo garaletan sortuak. Liburua bukatu aurretik zuri ikustaldi bat egiteko asmatan naiz, baina oharrak nahi nituke hemen eduki, datorren maiatzaren lehenengoetarako.

Bihotz-bihotzez,

Aita Duindora